

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 29 lipca 2024 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Polityka imigracyjna – Dyrektywa (UE) 2016/801 – Warunki wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu odbycia studiów – Artykuł 20 ust. 2 lit. f) – Wniosek o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbycia studiów – Inne cele – Odmowa wydania wizen – Powody odrzucenia wniosku – Brak transpozycji – Zasada ogólna zakazu praktyk stanowiących nadużycie – Artykuł 34 ust. 5 – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Prawo podstawowe do skutecznego środka prawnego przed sądem – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

W sprawie C-14/23 [Perle]ⁱ

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (radę stanu, Belgia) postanowieniem z dnia 23 grudnia 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 stycznia 2023 r., w postępowaniu:

XXX

przeciwko

État belge, zastępowanemu przez secrétaire d'État à l'Asile et la Migration,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan (sprawozdawca), prezes izby, Z. Csehi i I. Jarukaitis, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 października 2023 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu XXX – D. Andrien, avocat,
- w imieniu rządu belgijskiego – M. Jacobs, C. Pochet i M. Van Regemorter, w charakterze pełnomocników, które wspierali E. Derriks i K. de Haes, avocats,

* Język postępowania: francuski.

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

- w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek, J. Očková i J. Vlácil, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu litewskiego – E. Kurelaitytė, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu luksemburskiego – A. Germeaux i T. Schell, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego – M.Z. Fehér, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – E.M.M. Besselink, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – J. Hottiaux oraz A. Katsimerou, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2023 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze au pair (Dz.U. 2016, L 132, s. 21), w szczególności jej art. 3 pkt 3, art. 20 ust. 2 lit. f) i art. 34 ust. 5, a także art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między XXX a État belge, zastępowanym przez secrétaire d’État à l’Asile et la Migration (sekretarza stanu ds. azylu i migracji), w przedmiocie odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt, o które XXX wystąpiła w celu odbycia studiów w Belgii.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 2, 3, 14, 41 i 60 dyrektywy 2016/801 stanowią:
 - „(2) Niniejsza dyrektywa powinna stanowić odpowiedź na potrzeby wskazane w sprawozdaniach z wdrażania dyrektyw [Rady] 2004/114/WE [z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz.U. 2004, L 375, s. 12)] i 2005/71/WE [z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz.U. 2005, L 289, s. 15)], aby zaradzić wykrytym słabościom, zapewnić większą przejrzystość i pewność prawa oraz stworzyć spójne ramy prawne dla różnych kategorii obywateli państw trzecich przybywających do Unii [Europejskiej]. Niniejsza dyrektywa powinna w związku z tym uprościć i zrationalizować istniejące przepisy

dotyczące tych kategorii w ramach jednego aktu. Mimo iż kategorie objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy różnią się między sobą, mają one również szereg wspólnych cech, dzięki czemu możliwe jest objęcie ich wspólnymi ramami prawnymi na poziomie Unii.

- (3) Niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do realizacji programu sztokholmskiego, którego celem jest zbliżenie przepisów krajowych dotyczących warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich. Imigracja spoza Unii jest jednym ze źródeł napływu wysoko wykwalifikowanych osób, a zapotrzebowanie zwłaszcza na studentów i naukowców coraz bardziej rośnie. Odgrywają oni ważną rolę w tworzeniu kluczowego atutu Unii, kapitału ludzkiego oraz w zapewnianiu inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego, sprzyjającego włączeniu społecznemu, a tym samym przyczyniają się do realizacji celów strategii Europa 2020.

[...]

- (14) W celu promowania całej Europy jako światowego centrum doskonałości w zakresie studiów wyższych i szkoleń, należy usprawnić i uprościć warunki wjazdu i pobytu osób, które chcą przybyć do Unii w tych celach. [...]

[...]

- (41) W przypadku wątpliwości co do powodów wnioskowania o przyjęcie, państwa członkowskie powinny móc przeprowadzać odpowiednie kontrole lub żądać przedstawienia dowodów w celu dokonania indywidualnej oceny badań naukowych, studiów, szkoleń, wolontariatu, programu wymiany młodzieży szkolnej, projektu edukacyjnego lub pracy w charakterze au pair, planowanych przez wnioskodawcę, oraz powinny móc przeciwdziałać nadużywaniu i niewłaściwemu stosowaniu procedury określonej w niniejszej dyrektywie.

[...]

- (60) Każde państwo członkowskie powinno zapewnić publiczne udostępnianie, zwłaszcza przez Internet, odpowiednich i regularnie aktualizowanych informacji na temat jednostek przyjmujących zatwierdzonych do celów niniejszej dyrektywy oraz warunków i procedur przyjmowania obywateli państw trzecich na terytorium państw członkowskich do celów niniejszej dyrektywy”.

4 Artykuł 3 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[...]

- 3) »student« oznacza obywatela państwa trzeciego, który został przyjęty do instytucji szkolnictwa wyższego i który jest przyjęty na terytorium państwa członkowskiego w celu odbycia studiów w pełnym wymiarze, traktowanych jako główne zajęcie, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to państwo członkowskie kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego, w tym dyplomów, świadectw lub stopni doktora w instytucjach szkolnictwa wyższego, co może obejmować kurs przygotowawczy przed podjęciem takich studiów, zgodnie z prawem krajowym, lub obowiązkowe szkolenie;

[...]”.

5 Artykuł 5 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Zasady”, ma następujące brzmienie:

„1. Przyjęcie obywatela państwa trzeciego na podstawie niniejszej dyrektywy następuje po weryfikacji dokumentów poświadczających, że obywatel państwa trzeciego spełnia:

a) warunki ogólne określone w art. 7; oraz

b) odpowiednie warunki szczególne określone w art. 8, 11, 12, 13, 14 lub 16.

2. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby wnioskodawca dostarczył dokumenty poświadczające, o których mowa w ust. 1, w języku urzędowym danego państwa członkowskiego lub w jakimkolwiek języku urzędowym Unii określonym przez to państwo członkowskie.

3. W przypadku gdy spełnione są wszystkie warunki ogólne i odpowiednie warunki szczególne, obywatele państw trzecich są uprawnieni do otrzymania zezwolenia.

W przypadku gdy państwo członkowskie wydaje dokumenty pobytowe tylko na swoim terytorium, a wszystkie warunki przyjęcia określone w niniejszej dyrektywie są spełnione, dane państwo członkowskie wydaje obywatelowi państwa trzeciego wymaganą wizę”.

6 Artykuł 7 dyrektywy 2016/801, zatytułowany „Warunki ogólne”, przewiduje w ust. 1:

„W odniesieniu do przyjęcia obywatela państwa trzeciego na podstawie niniejszej dyrektywy wnioskodawca:

a) przedstawia ważny dokument podróży określony w prawie krajowym oraz, jeśli jest to wymagane, wniosek o wizę lub ważną wizę lub, w stosownych przypadkach, ważny dokument pobytowy lub ważną wizę długoterminową; państwa członkowskie mogą wymagać, aby okres ważności dokumentu podróży obejmował co najmniej okres planowanego pobytu;

b) jeśli obywatel państwa trzeciego zgodnie z prawem krajowym danego państwa członkowskiego jest małoletni – przedstawia zgodę rodziców na planowany pobyt lub równoważny dokument;

c) przedstawia dowód, że obywatel państwa trzeciego posiada ubezpieczenie zdrowotne lub, jeśli tak przewiduje prawo krajowe, że złożył wniosek o takie ubezpieczenie zdrowotne, obejmujące wszystkie rodzaje ryzyka zwyczajowo objęte ubezpieczeniem w przypadku obywateli danego państwa członkowskiego; ubezpieczenie musi być ważne przez okres planowanego pobytu;

d) przedstawia, jeśli państwo członkowskie tego wymaga, dowód uiszczenia opłaty za rozpatrzenie wniosku przewidzianej w art. 36;

e) przedstawia wymagany przez dane państwo członkowskie dowód, że w czasie planowanego pobytu obywatel państwa trzeciego będzie posiadać wystarczające środki na pokrycie kosztów utrzymania bez konieczności korzystania z systemu pomocy społecznej państwa członkowskiego, a także na pokrycie kosztów podróży powrotnej. Ocena posiadania wystarczających środków opiera się na indywidualnym badaniu danego przypadku i uwzględnia środki pochodzące między innymi z dodatku, dofinansowania lub stypendium, ważnej umowy o pracę, wiążącej oferty zatrudnienia lub zobowiązania finansowego ze strony

organizacji zajmującej się wymianą młodzieży szkolnej, jednostki przyjmującej stażystów, organizacji odpowiedzialnej za wolontariat, rodziny goszczącej lub organizacji pośredniczącej w zatrudnianiu pracowników au pair”.

7 Artykuł 11 omawianej dyrektywy, zatytułowany „Szczególne warunki dotyczące studentów”, stanowi w ust. 1:

„Oprócz spełnienia warunków ogólnych określonych w art. 7, w odniesieniu do przyjęcia obywatela państwa trzeciego do celów odbycia studiów, wnioskodawca przedstawia dowód:

- a) przyjęcia obywatela państwa trzeciego przez instytucję szkolnictwa wyższego w celu odbycia studiów;
- b) jeżeli państwo członkowskie tego wymaga – wniesienia opłat pobieranych przez instytucję szkolnictwa wyższego;
- c) jeżeli państwo członkowskie tego wymaga – wystarczającej znajomości języka, w którym mają odbywać się studia;
- d) jeżeli państwo członkowskie tego wymaga – że obywatel państwa trzeciego będzie miał wystarczające środki na pokrycie kosztów studiów”.

8 Artykuł 20 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Powody odrzucenia”, stanowi w ust. 1 i 2:

„1. Państwa członkowskie odrzucają wniosek, w przypadku gdy:

- a) warunki ogólne określone w art. 7 oraz odnośne warunki szczególne określone w art. 8, 11, 12, 13, 14 lub 16 nie zostaną spełnione;
- b) przedstawione dokumenty uzyskano w sposób oszukańczy lub sfałszowano je lub ingerowano w nie;
- c) dane państwo członkowskie zezwala na przyjęcie jedynie za pośrednictwem zatwierdzonej jednostki przyjmującej, a dana jednostka przyjmująca nie została zatwierdzona.

2. Państwa członkowskie mogą odrzucić wniosek, w przypadku gdy:

[...]

- f) państwo członkowskie ma dowody lub poważne i obiektywne podstawy do stwierdzenia, że cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie”.

9 Artykuł 21 dyrektywy 2016/801, zatytułowany „Podstawy cofnięcia lub odmowy odnowienia zezwolenia”, przewiduje w ust. 1:

„Państwa członkowskie cofają zezwolenie lub, w stosownych przypadkach, odmawiają jego odnowienia, w przypadku gdy:

[...]

d) obywatel państwa trzeciego przebywa na terytorium w celach innych niż te, dla których obywatelowi państwa trzeciego zezwolono na pobyt”.

10 Zgodnie z art. 24 tej dyrektywy, zatytułowanym „Działalność zarobkowa studentów”:

„1. Poza czasem studiów oraz z zastrzeżeniem przepisów i warunków mających zastosowanie do odnośnej działalności w danym państwie członkowskim studenci mają prawo do podjęcia zatrudnienia i mogą być uprawnieni do prowadzenia działalności zarobkowej na własny rachunek, z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w ust. 3.

2. W razie potrzeby państwo członkowskie wydaje studentom lub pracodawcom uprzednie zezwolenia zgodnie z prawem krajowym.

3. Każde państwo członkowskie określa maksymalną dozwoloną na taką działalność liczbę godzin na tydzień lub dni lub miesięcy na rok, w wymiarze nie mniejszym niż 15 godzin na tydzień, lub ekwiwalent tego czasu wyrażony w dniach lub miesiącach na rok. Może zostać uwzględniona sytuacja na rynku pracy w danym państwie członkowskim”.

11 Artykuł 34 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Gwarancje proceduralne i przejrzystość”, ma następujące brzmienie:

„1. Właściwe organy danego państwa członkowskiego podejmują decyzję w sprawie wniosku o zezwolenie lub odnowienie takiego zezwolenia oraz powiadamiają wnioskodawcę o tej decyzji na piśmie najszybciej jak to możliwe, lecz nie później niż w terminie 90 dni od daty złożenia kompletnego wniosku, zgodnie z procedurami powiadamiania określonymi w prawie krajowym.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu, w przypadku gdy procedura przyjmowania jest związana z zatwierdzoną jednostką przyjmującą, o której mowa w art. 9 i 15, decyzję w sprawie kompletnego wniosku podejmuje najszybciej jak to możliwe, lecz nie później niż w terminie 60 dni.

3. W przypadku gdy informacje lub dokumenty przedstawione na poparcie wniosku są niekompletne, właściwe organy powiadamiają wnioskodawcę w rozsądnym terminie o wymaganych dodatkowych informacjach oraz wyznaczają rozsądny termin na ich przedstawienie. Bieg terminu, o którym mowa w ust. 1 lub 2, zawiesza się do czasu uzyskania przez właściwe organy wymaganych dodatkowych informacji. W przypadku niedostarczenia dodatkowych informacji lub dokumentów w wyznaczonym terminie wniosek może zostać odrzucony.

4. Uzasadnienie decyzji o uznaniu wniosku za niedopuszczalny lub o odrzuceniu wniosku, lub o odmowie odnowienia zezwolenia jest wydawane wnioskodawcy na piśmie. Uzasadnienie decyzji o cofnięciu zezwolenia jest wydawane obywatelowi państwa trzeciego na piśmie. Uzasadnienie decyzji o cofnięciu zezwolenia może zostać wydane na piśmie również jednostce przyjmującej.

5. Wszelkie decyzje o uznaniu wniosku o zezwolenie za niedopuszczalny lub o odrzuceniu wniosku, lub o odmowie odnowienia zezwolenia, lub o jego cofnięciu podlegają zaskarżeniu w danym państwie członkowskim zgodnie z prawem krajowym. W pisemnym powiadomieniu podaje się informację, do którego sądu lub organu administracyjnego można wnieść odwołanie, a także podaje się termin wniesienia odwołania”.

- 12 Artykuł 35 dyrektywy 2016/801, zatytułowany „Przejrzystość i dostęp do informacji”, stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają wnioskodawcom łatwy dostęp do informacji na temat wszystkich dowodów potwierdzających, które należy załączyć do wniosku, oraz łatwy dostęp do informacji na temat warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, a w stosownych przypadkach członków ich rodziny, w tym praw, obowiązków i gwarancji proceduralnych. Obejmuje to, w stosownych przypadkach, poziom miesięcznych wystarczających środków, w tym wystarczających środków potrzebnych na pokrycie kosztów studiów lub kosztów szkolenia, bez uszczerbku dla indywidualnego badania każdego przypadku, oraz stosowanych opłat.

Właściwe organy w każdym z państw członkowskich publikują wykaz jednostek przyjmujących zatwierdzonych do celów niniejszej dyrektywy. Zaktualizowane wersje takich wykazów publikuje się jak najszybciej po wprowadzeniu do nich jakichkolwiek zmian”.

- 13 W art. 40 omawianej dyrektywy, zatytułowanym „Transpozycja”, przewidziano:

„1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 23 maja 2018 r. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektyw uchylonych niniejszą dyrektywą należy odczytywać jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Metody dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą”.

Prawo belgijskie

- 14 Zgodnie z art. 58 loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. o wjeździe na terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydalaniu z terytorium cudzoziemców) (*Moniteur belge* z dnia 31 grudnia 1980 r., s. 14584), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą z dnia 15 grudnia 1980 r.”):

„Jeżeli wniosek o zezwolenie na pobyt dłuższy niż trzy miesiące na terenie Królestwa został złożony w belgijskiej placówce dyplomatycznej lub konsularnej przez cudzoziemca, który pragnie studiować w Belgii w ramach szkolnictwa wyższego lub odbyć tam rok przygotowawczy do studiów wyższych, zezwolenie to musi zostać udzielone, jeżeli zainteresowany nie znajduje się w jednym z przypadków przewidzianych w art. 3 akapity pierwszy oraz od piątego do ósmego i jeżeli przedstawi on następujące dokumenty:

- 1) zaświadczenie wydane przez instytucję szkolnictwa zgodnie z art. 59;
- 2) dowód posiadania wystarczających środków utrzymania;

- 3) zaświadczenie lekarskie, z którego wynika, że nie cierpi on na żadną z chorób wymienionych w załączniku do niniejszej ustawy;
- 4) zaświadczenie stwierdzające brak wyroków skazujących za zbrodnie lub występki prawa powszechnego, w przypadku gdy zainteresowany ukończył 21 lat.

[...]”.

- 15 Artykuł 39/2 ust. 2 tej ustawy stanowi:

„Conseil [du contentieux des étrangers] [(sąd do spraw cudzoziemców, Belgia)] orzeka o stwierdzeniu nieważności, w drodze wyroków, w przedmiocie pozostałych skarg opartych na zarzucie naruszenia istotnych wymogów proceduralnych lub wymogów proceduralnych przewidzianych pod rygorem nieważności, zarzucie przekroczenia uprawnień lub nadużycia władzy”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 16 W dniu 6 sierpnia 2020 r. skarżąca w postępowaniu głównym, obywatelka państwa trzeciego, złożyła na podstawie art. 58 ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. wniosek o wydanie wizy w celu odbycia studiów w Belgii.
- 17 Ponieważ decyzją z dnia 18 września 2020 r. skarżące odmówiono wydania wizy ze względu na to, że z niespójności jej projektu studiów wynikał brak rzeczywistego zamiaru podjęcia studiów w Belgii, w dniu 28 września 2020 r. wniosła ona o stwierdzenie nieważności tej decyzji do Conseil du contentieux des étrangers (sądu do spraw cudzoziemców), który wyrokiem z dnia 23 grudnia 2020 r. oddalił jej skargę.
- 18 Conseil du contentieux des étrangers (sąd do spraw cudzoziemców) wskazał w tym wyroku, że zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. wniosek o zezwolenie na pobyt jest składany przez obywatela państwa trzeciego, który „pragnie studiować w Belgii w ramach szkolnictwa wyższego lub odbyć tam rok przygotowawczy do studiów wyższych”. Wywodził on z tego, że przepis ten nakłada na właściwe organy obowiązek sprawdzenia rzeczywistej woli odbycia przez wnioskodawcę studiów w Belgii.
- 19 Conseil du contentieux des étrangers (sąd do spraw cudzoziemców) uznał również, że można odmówić wydania wizy, o której wydanie wystąpiono na podstawie tego art. 58, jeżeli zamiarem wnioskodawcy nie jest odbycie studiów, nawet jeśli art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2016/801 nie został jeszcze transponowany do belgijskiego porządku prawnego pomimo upływu terminu transpozycji przewidzianego w art. 40 ust. 1 tej dyrektywy, ponieważ przewidziana w tym art. 20 ust. 2 lit. f) możliwość odrzucenia wniosku wynika również ze wspomnianego art. 58. Uznał on zatem, że zastosowanie tegoż art. 58 jest zgodne ze wspomnianym art. 20 ust. 2 lit. f).
- 20 Pismem z dnia 19 stycznia 2021 r. skarżąca w postępowaniu głównym wniosła do Conseil d'État (rady stanu, Belgia), która jest sądem odsyłającym w niniejszej sprawie, skargę kasacyjną od tego wyroku.
- 21 W ramach tej skargi podnosi ona w pierwszej kolejności, że Conseil du contentieux des étrangers (sąd do spraw cudzoziemców) dokonał błędnego ustalenia, iż zastosowanie art. 58 ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. w okolicznościach sprawy w postępowaniu głównym jest zgodne z art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2016/801, mimo że ten ostatni przepis nie został transponowany do prawa

belgijskiego, a prawo krajowe nie określa poważnych i obiektywnych podstaw do stwierdzenia, że cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskował on o przyjęcie na terytorium Belgii.

- 22 Skarżąca w postępowaniu głównym podnosi również, że w świetle definicji pojęcia „studenta” zawartej w art. 3 pkt 3 tej dyrektywy dopuszczalne jest jedynie upewnienie się, że obywatel państwa trzeciego, który złożył wniosek o wydanie wizy w celu odbycia studiów, został przyjęty do instytucji szkolnictwa wyższego, natomiast nie sprawdzenie, czy wnioskodawca ma zamiar odbycia studiów.
- 23 État belge utrzymuje natomiast, że ów art. 58 przyznaje właściwym organom możliwość sprawdzenia zamiaru odbycia przez wnioskodawcę studiów, zgodnie z motywem 41 wspomnianej dyrektywy, i to niezależnie od transpozycji art. 20 ust. 2 lit. f) tej dyrektywy, skutkiem czego można wymagać wszelkich dowodów niezbędnych do oceny spójności wniosku o przyjęcie.
- 24 Sąd odsyłający stoi na stanowisku, że skoro art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2016/801 pozwala odrzucić wniosek złożony na podstawie tej dyrektywy, jeżeli okaże się, że zamierzony cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie, państwa członkowskie są siłą rzeczy uprawnione do sprawdzenia, czy zamiarem tego obywatela jest rzeczywiście podjęcie studiów w przyjmującym państwie członkowskim. Sąd ten uważa jednak, że z uwagi na nurtujące go wątpliwości oraz okoliczność, iż orzeka on w ostatniej instancji, należy zwrócić się do Trybunału z pytaniem w tym przedmiocie.
- 25 Ponadto sąd odsyłający uważa, że do Trybunału należy również zwrócić się celem ustalenia, czy – jak twierdzi skarżąca w postępowaniu głównym – stosowanie art. 20 ust. 2 lit. f) wspomnianej dyrektywy wymaga, dla uzasadnienia odrzucenia wniosku o wydanie zezwolenia na pobyt, po pierwsze, aby uregulowanie krajowe wyraźnie przewidywało, że wniosek ten może zostać odrzucony, w przypadku gdy przyjmujące państwo członkowskie ma dowody lub poważne i obiektywne podstawy do stwierdzenia, że zamierzony cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie, oraz po drugie, aby uregulowanie krajowe określało, jakie są dowody lub poważne i obiektywne podstawy pozwalające ustalić, że tak jest.
- 26 W drugiej kolejności skarżąca w postępowaniu głównym twierdzi, że tryb kontroli sprawowanej przez Conseil du contentieux des étrangers (sąd do spraw cudzoziemców), która ogranicza się do kontroli zgodności z prawem, narusza wymogi wynikające z prawa Unii. W tym względzie sąd odsyłający zauważa, że art. 34 ust. 5 dyrektywy 2016/801 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, by decyzje o odrzuceniu wniosku o zezwolenie na pobyt podlegały zaskarżeniu, i twierdzi, że zasady proceduralne dotyczące tego zaskarżenia powinny być zgodne z zasadami równowagi i skuteczności.
- 27 Uściśla ona, że skarga przewidziana w prawie belgijskim w art. 39/2 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. jest skargą o stwierdzenie nieważności i że w przypadku tej skargi chodzi o kontrolę zgodności z prawem, która nie przyznaje właściwemu sądowi, czyli Conseil du contentieux des étrangers (sądowi do spraw cudzoziemców), kompetencji o charakterze reformatoryjnym, w związku z czym nie pozwala mu w konsekwencji na zastąpienie oceny właściwych organów administracyjnych własną oceną ani na wydanie nowej decyzji w ich miejsce. Niemniej w przypadku stwierdzenia nieważności takiej decyzji organy te są związane powagą rzeczy osądzonej, która przysługuje sentencji wyroku i uzasadnieniu stanowiącemu jego niezbędną podstawę.

- 28 Ponieważ skarżąca w postępowaniu głównym podnosi, że brak kompetencji o charakterze reformatoryjnym po stronie Conseil du contentieux des étrangers (sądu do spraw cudzoziemców) jest sprzeczny z wymogami wynikającymi z art. 34 ust. 5 dyrektywy 2016/801, zasady skuteczności i art. 47 Karty, sąd odsyłający uważa, że należy zwrócić się do Trybunału z pytaniem w tym względzie.
- 29 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy w świetle art. 288 [TFUE], art. 14 i 52 [Karty], art. 3, 5, 7, 11, 20, 34, 35 i 40 dyrektywy [2016/801] i jej motywów 2 i 60, [a także] zasady pewności prawa i przejrzystości, możliwość odrzucenia wniosku o wydanie zezwolenia na pobyt przyznana państwu członkowskiemu na mocy art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy, aby mogła być realizowana przez to państwo [członkowskie], musi być wyraźnie przewidziana w jego ustawodawstwie? Jeśli tak, to czy w jego ustawodawstwie muszą być określone poważne i obiektywne podstawy?
- 2) Czy rozpatrzenie wniosku o wydanie wizy studenckiej wymaga od państwa członkowskiego weryfikacji woli i zamiaru odbycia przez cudzoziemca studiów, chociaż art. 3 dyrektywy [2016/801] definiuje studenta jako osobę, która została przyjęta do instytucji szkolnictwa wyższego, i chociaż powody odrzucenia wniosku określone w art. 20 ust. 2 lit. f) [tej dyrektywy] są fakultatywne i nie mają wiążącego charakteru, podobnie jak te określone w art. 20 ust. 1 [wspomnianej] dyrektywy?
- 3) Czy art. 47 [Karty], zasada skuteczności i art. 34 ust. 5 dyrektywy [2016/801] wymagają, aby ustanowiony w prawie krajowym środek zaskarżenia od decyzji o odrzuceniu wniosku o przyjęcie na terytorium w celu odbycia studiów umożliwił sądowi zastąpienie oceny dokonanej przez organ administracji własną oceną i zmianę decyzji tego organu, czy też wystarczająca jest kontrola zgodności z prawem pozwalająca sądowi na wytknięcie niezgodności z prawem, w szczególności oczywistego błędu w ocenie, poprzez stwierdzenie nieważności decyzji organu administracyjnego?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 30 Na wstępie należy zauważyć, że zarówno z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak i z uwag przedstawionych Trybunałowi wynika, iż art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2016/801, który przewiduje, że dane państwo członkowskie może odrzucić wniosek, w przypadku gdy ma dowody lub poważne i obiektywne podstawy do stwierdzenia, że cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie, został wyraźnie transponowany do prawa belgijskiego dopiero po zaistnieniu okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym.
- 31 Sąd odsyłający wskazuje jednak, że w swoim wyroku z dnia 23 grudnia 2020 r. Conseil du contentieux des étrangers (sąd do spraw cudzoziemców) uznał, iż nawet w braku transpozycji tego przepisu właściwe organy mają możliwość, zgodnie z prawem Unii, odrzucić wniosek o wydanie wizy w celu odbycia studiów w Belgii, w przypadku gdy rzeczywistym zamiarem wnioskodawcy nie jest podjęcie studiów.

- 32 Ponadto podczas rozprawy przed Trybunałem rząd belgijski, potwierdzając, że art. 20 ust. 2 lit. f) tej dyrektywy nie został jeszcze wyraźnie transponowany do prawa krajowego w okresie istotnym dla sporu w postępowaniu głównym, wyjaśnił – w uzupełnieniu swoich uwag na piśmie, w których utrzymuje, że właściwe organy mają możliwość, niezależnie od transpozycji tego przepisu, zweryfikowania zamiaru odbycia studiów przez obywatela państwa trzeciego, który złożył wniosek o wydanie wizy – iż spór w postępowaniu głównym nie wiąże się z taką transpozycją, lecz dotyczy pojęcia „studenta” zdefiniowanego w art. 3 pkt 3 wspomnianej dyrektywy.
- 33 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że poprzez dwa pierwsze pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy dyrektywę 2016/801, w szczególności z uwzględnieniem jej art. 3 pkt 3, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie, mimo że nie dokonało transpozycji art. 20 ust. 2 lit. f) tej dyrektywy, odrzuciło wniosek o przyjęcie na swoje terytorium w celu odbycia studiów z tego powodu, że obywatel państwa trzeciego złożył ten wniosek, nie mając rzeczywistego zamiaru odbycia studiów na terytorium tego państwa członkowskiego.
- 34 Na podstawie art. 5 ust. 3 wspomnianej dyrektywy obywatel państwa trzeciego, który złożył taki wniosek, jest uprawniony do otrzymania zezwolenia na pobyt na terytorium danego państwa członkowskiego, w przypadku gdy spełnia warunki ogólne określone w art. 7 dyrektywy 2016/801 oraz warunki szczególne mające zastosowanie w zależności od rodzaju złożonego wniosku, w tym wypadku warunki przewidziane w art. 11 tej dyrektywy w odniesieniu do wniosków o przyjęcie w celu odbycia studiów.
- 35 Wynika z tego, że na podstawie tego art. 5 ust. 3 państwa członkowskie są obowiązane wydać dokument pobytowy w celu odbycia studiów wnioskodawcy, który spełnił wymogi określone w art. 7 i 11 omawianej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 września 2014 r., Ben Alaya, C-491/13, EU:C:2014:2187, pkt 31).
- 36 Otóż żaden z tych wymogów nie odnosi się wyraźnie do istnienia rzeczywistego zamiaru odbycia studiów na terytorium danego państwa członkowskiego.
- 37 Niemniej zgodnie z zasadą ogólną prawa Unii podmioty prawa nie mogą powoływać się na normy prawa Unii w sposób noszący znamiona oszustwa lub nadużycia (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., N Luxembourg 1 i in., C-115/16, C-118/16, C-119/16 i C-299/16, EU:C:2019:134, pkt 96 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 Wynika z tego, że państwo członkowskie musi odmówić możliwości skorzystania z przepisów prawa Unii, jeżeli przepisy te są powoływane nie po to, aby realizować ich cele, lecz aby uzyskać korzyści z prawa Unii, podczas gdy przesłanki uzyskania tej korzyści są spełnione jedynie formalnie (wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., N Luxembourg 1 i in., C-115/16, C-118/16, C-119/16 i C-299/16, EU:C:2019:134, pkt 98).
- 39 W konsekwencji na ogólną zasadę zakazującą praktyk stanowiących nadużycie należy powołać się wobec osoby, która powołuje się na pewne przepisy prawa Unii przewidujące korzyści w sposób niezgodny z celami realizowanymi przez owe przepisy (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., N Luxembourg 1 i in., C-115/16, C-118/16, C-119/16 i C-299/16, EU:C:2019:134, pkt 102).
- 40 Należy jeszcze wyjaśnić, że w zakresie, w jakim okoliczności noszące znamiona oszustwa lub nadużycia nie mogą uzasadnić prawa przewidzianego w porządku prawnym Unii, odmowa przyznania korzyści na podstawie dyrektywy, w niniejszym wypadku na podstawie dyrektywy

2016/801, nie może nakładać na daną jednostkę obowiązku na mocy tej dyrektywy, lecz jest jedynie zwykłą konsekwencją stwierdzenia, że obiektywne przesłanki wymagane w celu uzyskania pożądanej korzyści przewidziane przez rzeczoną dyrektywę w odniesieniu do tego prawa są spełnione wyłącznie formalnie (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., N Luxembourg 1 i in., C-115/16, C-118/16, C-119/16 i C-299/16, EU:C:2019:134, pkt 119 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 41 I tak, o ile art. 20 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2016/801 przewiduje, że dane państwo członkowskie może odrzucić wniosek o przyjęcie na terytorium złożony na podstawie tej dyrektywy, w przypadku gdy ma dowody lub poważne i obiektywne podstawy do stwierdzenia, że cel pobytu obywatela państwa trzeciego mógłby być inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie, o tyle przepisu tego nie można interpretować w ten sposób, że wyklucza on stosowanie zasady ogólnej prawa Unii zakazującej praktyk stanowiących nadużycie, ponieważ stosowanie tej zasady nie podlega wymogowi transpozycji, tak jak podlegają mu przepisy dyrektywy (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., N Luxembourg 1 i in., C-115/16, C-118/16, C-119/16 i C-299/16, EU:C:2019:134, pkt 105 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 42 Motyw 41 dyrektywy 2016/801 stanowi ponadto, że w razie wątpliwości dotyczących powodów wnioskowania o przyjęcie państwa członkowskie powinny mieć możliwość przeprowadzenia odpowiednich weryfikacji lub wymagania niezbędnych dowodów, w szczególności w celu przeciwdziałania noszącemu znamiona nadużycia lub oszustwa wykorzystaniu procedury ustanowionej w tej dyrektywie.
- 43 Z powyższego wynika, że organy i sądy krajowe powinny odmówić możliwości skorzystania z praw przewidzianych w tej dyrektywie, w przypadku gdy powołano się na nie w sposób noszący znamiona oszustwa lub nadużycia, i to nawet jeśli dane państwo członkowskie nie dokonało transpozycji owego art. 20 ust. 2 lit. f).
- 44 W tym względzie w myśl utrwalonego orzecznictwa dowód istnienia praktyki stanowiącej nadużycie wymaga z jednej strony istnienia całokształtu obiektywnych okoliczności, z których wynika, że pomimo formalnego poszanowania zasad przewidzianych w uregulowaniach Unii cel, jakiemu służą te uregulowania, nie został osiągnięty, a z drugiej strony wystąpienia subiektywnego elementu w postaci woli uzyskania korzyści wynikającej z uregulowań Unii poprzez sztuczne stworzenie przesłanek wymaganych dla jej uzyskania (wyrok z dnia 14 stycznia 2021 r., The International Protection Appeals Tribunal i in., C-322/19 i C-385/19, EU:C:2021:11, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 45 W niniejszym przypadku, co się tyczy celu, jakiemu służy dyrektywa 2016/801, jej motywy 3 i 14 stanowią, po pierwsze, że imigracja z państw spoza Unii jest jednym ze źródeł napływu osób wysoko wykwalifikowanych, a zapotrzebowanie zwłaszcza na studentów i naukowców coraz bardziej rośnie, po drugie zaś, że w celu promowania całej Europy jako światowego centrum doskonałości w zakresie studiów wyższych i szkoleń dyrektywa ta ma na celu usprawnienie i uproszczenie warunków wjazdu i pobytu osób, które chcą przybyć do Unii w tych celach.
- 46 W tym duchu wspomniana dyrektywa zmierza w szczególności, jak wynika z jej art. 3 pkt 3 i art. 11 ust. 1 lit. a), do zezwolenia obywatelom państw trzecich na pobyt na terytorium państwa członkowskiego, jeżeli zostali oni przyjęci do instytucji szkolnictwa wyższego danego państwa członkowskiego, i to w celu odbycia tam studiów w pełnym wymiarze, traktowanych jako główne zajęcie, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to państwo członkowskie kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego.

- 47 W rezultacie, gdy chodzi o wniosek o przyjęcie w celu odbycia studiów, stwierdzenie praktyki stanowiącej nadużycie wymaga wykazania, w świetle wszystkich szczególnych okoliczności danego przypadku, że niezależnie od formalnego spełnienia warunków ogólnych i szczególnych, ustanowionych odpowiednio w art. 7 i 11 dyrektywy 2016/801, które uprawniają do uzyskania dokumentu pobytowego w celu odbycia studiów, dany obywatel państwa trzeciego złożył wniosek o przyjęcie, nie mając rzeczywistego zamiaru odbycia studiów w pełnym wymiarze, traktowanych jako główne zajęcie, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to państwo członkowskie kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego.
- 48 Co się tyczy okoliczności pozwalających na stwierdzenie nieuczciwego charakteru wniosku o przyjęcie, należy podkreślić, że w zakresie, w jakim w dniu złożenia wniosku o zezwolenie na pobyt obywatel państwa trzeciego z założenia nie rozpoczął jeszcze studiów wskazanych w tym wniosku i w konsekwencji nie mógł mieć możliwości skonkretyzowania zamiaru odbycia studiów w pełnym wymiarze, traktowanych jako główne zajęcie, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to państwo członkowskie kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego, wniosek o przyjęcie może zostać odrzucony tylko wtedy, gdy ów nieuczciwy charakter wynika w sposób wystarczająco oczywisty ze wszystkich istotnych elementów, którymi właściwe organy dysponują przy ocenie tego wniosku.
- 49 W ramach postępowania w trybie art. 267 TFUE Trybunał nie ma właściwości do dokonania oceny okoliczności faktycznych i stosowania przepisów prawa Unii do określonego przypadku. Do sądu odsyłającego należy zatem dokonanie kwalifikacji prawnej niezbędnej dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym. Natomiast do Trybunału należy dostarczenie temu sądowi wszelkich wskazówek niezbędnych w celu udzielenia mu pomocy w tej ocenie [wyrok z dnia 19 października 2023 r., Lufthansa CityLine, C-660/20, EU:C:2023:789, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 50 W tym względzie można zauważyć, po pierwsze, że z art. 24 dyrektywy 2016/801 wynika, iż nie stoi ona na przeszkodzie temu, by obywatele państw trzecich, którzy złożyli wniosek o zezwolenie na pobyt w celu odbycia studiów, mogli, poza czasem przeznaczonym na studiowanie i z zastrzeżeniem spełnienia warunków wskazanych w tym przepisie, podjąć zatrudnienie lub prowadzić działalność zarobkową na własny rachunek we wspomnianym państwie członkowskim. W związku z tym okoliczności, że obywatel państwa trzeciego, który złożył wniosek o przyjęcie w celu odbycia studiów, ma również zamiar prowadzić inną działalność na terytorium danego państwa członkowskiego, w szczególności jeśli ta działalność nie ma wpływu na podjęcie studiów, traktowanych jako główne zajęcie, stanowiących uzasadnienie tego wniosku, nie można uznać z założenia za przesłankę istnienia praktyki stanowiącej nadużycie.
- 51 Natomiast w przypadku gdyby wnioskodawca zobowiązał się do wykonywania działalności, w szczególności o charakterze zawodowym, której realizacja wydawałaby się oczywiście nie do pogodzenia z podjęciem studiów w pełnym wymiarze, traktowanych jako główne zajęcie, prowadzących do uzyskania uznawanych przez to państwo członkowskie kwalifikacji w ramach szkolnictwa wyższego, zobowiązanie to mogłoby stanowić element mogący wzbudzać wątpliwości co do rzeczywistych powodów złożenia wniosku o przyjęcie oraz, w stosownym przypadku, w świetle wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku, wskazówkę, że zamierzony cel pobytu obywatela państwa trzeciego jest inny niż ten, dla którego wnioskuje on o przyjęcie.

- 52 Po drugie, jak przypomniano w pkt 42 niniejszego wyroku, w motywie 41 dyrektywy 2016/801 uściślono, że w razie wątpliwości dotyczących powodów wnioskowania o przyjęcie państwa członkowskie powinny mieć możliwość przeprowadzenia odpowiednich weryfikacji lub wymagania wszelkich dowodów niezbędnych do przeprowadzenia indywidualnej oceny między innymi studiów, które obywatel państwa trzeciego zamierza podjąć.
- 53 Niespójności w projekcie studiów wnioskodawcy mogą zatem również stanowić jedną z obiektywnych okoliczności przyczyniających się do stwierdzenia praktyki stanowiącej nadużycie ze względu na to, że jego wniosek służy w rzeczywistości celom innym niż podjęcie studiów, pod warunkiem że niespójności te mają charakter wystarczająco oczywisty i będą oceniane w świetle wszystkich szczególnych okoliczności danego przypadku. Tak więc okoliczność, którą można uznać za zwykłą w okresie odbywania studiów wyższych, taka jak reorientacja, nie może sama w sobie wystarczyć do wykazania, że obywatel państwa trzeciego, który złożył wniosek o przyjęcie w celu odbycia studiów, nie ma rzeczywistego zamiaru podjęcia studiów na terytorium tego państwa członkowskiego. Podobnie sama okoliczność, że przewidywane studia nie są bezpośrednio związane z realizowanymi celami zawodowymi, niekoniecznie wskazuje na brak woli rzeczywistego odbycia studiów stanowiących uzasadnienie wniosku o przyjęcie.
- 54 Niemniej należy podkreślić, że ponieważ okoliczności pozwalające na stwierdzenie nieuczciwego charakteru wniosku o przyjęcie w celu odbycia studiów są z konieczności właściwe dla każdego przypadku, co wskazano w pkt 47 niniejszego wyroku, nie można sporządzić wyczerpującego wykazu istotnych elementów w tym względzie. W rezultacie nie można zakładać, że wniosek o przyjęcie w celu odbycia studiów ma ewentualnie – w świetle pewnych elementów – nieuczciwy charakter, lecz należy go oceniać odrębnie dla każdego przypadku, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny całokształtu okoliczności właściwych dla każdego wniosku.
- 55 W tym względzie, również w okolicznościach, o których mowa w pkt 50–53 niniejszego wyroku, do właściwych organów należy przeprowadzenie wszelkich odpowiednich weryfikacji i zażądanie dowodów niezbędnych do indywidualnej oceny tego wniosku poprzez zwrócenie się w razie potrzeby do wnioskodawcy o przedstawienie szczegółowych informacji i wyjaśnień w tym względzie.
- 56 W tym kontekście należy dodatkowo uściślić, po pierwsze, że o ile istotne powody odrzucenia powinny być związane z okolicznościami właściwymi dla danego wniosku, o tyle nie skutkuje to zwolnieniem właściwych organów z obowiązku powiadomienia wnioskodawcy o tych powodach na piśmie, jak przewiduje art. 34 ust. 1 i 4 dyrektywy 2016/801.
- 57 Po drugie, powyższe rozważania pozostają bez uszczerbku dla przysługującej państwom członkowskim możliwości stwierdzenia i karanie – poprzez cofnięcie lub odmowę odnowienia zezwolenia – ewentualnej praktyki stanowiącej nadużycie po wydaniu zezwolenia na pobyt, co przewiduje art. 21 tej dyrektywy.
- 58 Wobec całości powyższych rozważań odpowiedź na dwa pierwsze pytania winna brzmieć: dyrektywę 2016/801, w szczególności z uwzględnieniem jej art. 3 pkt 3, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie, mimo że nie dokonało transpozycji art. 20 ust. 2 lit. f) tej dyrektywy, odrzuciło – w wyniku zastosowania zasady ogólnej prawa Unii zakazującej praktyk stanowiących nadużycie – wniosek o przyjęcie na

swoje terytorium w celu odbycia studiów z tego powodu, że obywatel państwa trzeciego złożył ten wniosek, nie mając rzeczywistego zamiaru odbycia studiów na terytorium tego państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 59 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 34 ust. 5 dyrektywy 2016/801 w świetle art. 47 Karty należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by środek odwoławczy od wydanej przez właściwe organy decyzji o odrzuceniu wniosku o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbycia studiów polegał wyłącznie na wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności, z zastrzeżeniem, że sąd rozpoznający tę skargę nie jest uprawniony do zastąpienia w razie potrzeby oceny właściwych organów swoją oceną lub do wydania nowej decyzji.
- 60 Zgodnie z art. 34 ust. 5 tej dyrektywy wszelkie decyzje o uznaniu wniosku o zezwolenie za niedopuszczalny lub o odrzuceniu wniosku, lub o odmowie odnowienia zezwolenia, lub o jego cofnięciu podlegają zaskarżeniu w danym państwie członkowskim zgodnie z prawem krajowym.
- 61 Wynika z tego, że w przypadku decyzji o odrzuceniu wniosku o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbycia studiów ten art. 34 ust. 5 wyraźnie przyznaje obywatelowi państwa trzeciego, który wystąpił z takim wnioskiem, możliwość zaskarżenia tej decyzji zgodnie z ustawodawstwem krajowym państwa członkowskiego, które wydało tę decyzję (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 marca 2021 r., Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N., C-949/19, EU:C:2021:186, pkt 41).
- 62 W tym względzie należy przypomnieć, że cechy procedury odwoławczej, o której mowa w art. 34 ust. 5 dyrektywy 2016/801, muszą być określone zgodnie z art. 47 Karty (wyrok z dnia 10 marca 2021 r., Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N., C-949/19, EU:C:2021:186, pkt 44).
- 63 Tymczasem prawo do skutecznego środka prawnego zagwarantowane w art. 47 Karty byłoby iluzoryczne, gdyby porządek prawny państwa członkowskiego dopuszczał możliwość, by prawomocne i wiążące orzeczenie sądu pozostawało bezskuteczne ze szkodą dla strony (zob. podobnie wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, pkt 35, 36). Dotyczy to w szczególności sytuacji, w której uzyskanie rzeczywistej korzyści z praw wynikających z prawa Unii, uznanych w orzeczeniu sądowym, wymaga przestrzegania wymogów czasowych.
- 64 Tym samym, gdy chodzi o krajową decyzję administracyjną, która w celu zapewnienia skutecznego korzystania przez zainteresowanego z praw wynikających z prawa Unii musi koniecznie zostać wydana niezwłocznie, z wypływającej z art. 47 Karty potrzeby zapewnienia skuteczności środka odwoławczego od pierwotnej decyzji administracyjnej o odrzuceniu jego wniosku wynika, że każde państwo członkowskie powinno ukształtować swoje prawo krajowe w taki sposób, aby w przypadku stwierdzenia nieważności tej decyzji nowa decyzja została wydana szybko i była zgodna z oceną zawartą w wyroku stwierdzającym nieważność (zob. analogicznie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 65 Stąd też, co się tyczy wniosków o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbycia studiów, okoliczność, że sąd rozpoznający sprawę jest właściwy jedynie do orzekania o nieważności decyzji właściwych organów o odrzuceniu takiego wniosku, bez możliwości

zastąpienia oceny tych organów własną oceną lub wydania nowej decyzji, wystarcza co do zasady do spełnienia wymogów art. 47 Karty, pod warunkiem że w danym wypadku organy te będą związane oceną zawartą w wyroku stwierdzającym nieważność tej decyzji.

- 66 Ponadto, o ile w ramach takiej skargi sąd, do którego wniesiono sprawę, posiada jedynie uprawnienie do stwierdzenia nieważności decyzji właściwych organów o odrzuceniu takiego wniosku o przyjęcie, o tyle należy zapewnić, by warunki, na jakich można skorzystać z tej skargi i w jakich w danym wypadku zostanie wykonany wyrok wydany w jej wyniku, były takie, aby pozwalały co do zasady na wydanie nowej decyzji w krótkim terminie, tak aby zachowujący się z wystarczającą starannością obywatel państwa trzeciego mógł korzystać z pełnej skuteczności praw, które wywodzi on z dyrektywy 2016/801.
- 67 Wobec całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie trzecie winna brzmieć: art. 34 ust. 5 tej dyrektywy w świetle art. 47 Karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by środek odwoławczy od wydanej przez właściwe organy decyzji o odrzuceniu wniosku o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbywania studiów polegał wyłącznie na wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności, z zastrzeżeniem, że sąd rozpoznający tę skargę nie jest uprawniony do zastąpienia w razie potrzeby oceny właściwych organów swoją oceną lub do wydania nowej decyzji, o ile warunki, na jakich można skorzystać z tej skargi i w jakich w danym wypadku zostanie wykonany wyrok wydany w jej wyniku, będą pozwalały na wydanie nowej decyzji w krótkim terminie, w zgodzie z oceną zawartą w wyroku stwierdzającym nieważność, tak aby zachowujący się z wystarczającą starannością obywatel państwa trzeciego mógł korzystać z pełnej skuteczności praw, które wywodzi on z dyrektywy 2016/801.

W przedmiocie kosztów

- 68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze au pair, w szczególności z uwzględnieniem jej art. 3 pkt 3,**

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi ona na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie, mimo że nie dokonało transpozycji art. 20 ust. 2 lit. f) tej dyrektywy, odrzuciło – w wyniku zastosowania zasady ogólnej prawa Unii zakazującej praktyk stanowiących nadużycie – wniosek o przyjęcie na swoje terytorium w celu odbycia studiów z tego powodu, że obywatel państwa trzeciego złożył ten wniosek, nie mając rzeczywistego zamiaru odbycia studiów na terytorium tego państwa członkowskiego.

- 2) **Artykuł 34 ust. 5 dyrektywy 2016/801 w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie temu, by środek odwoławczy od wydanej przez właściwe organy decyzji o odrzuceniu wniosku o przyjęcie na terytorium państwa członkowskiego w celu odbywania studiów polegał wyłącznie na wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności, z zastrzeżeniem, że sąd rozpoznający tę skargę nie jest uprawniony do zastąpienia w razie potrzeby oceny właściwych organów swoją oceną lub do wydania nowej decyzji, o ile warunki, na jakich można skorzystać z tej skargi i w jakich w danym wypadku zostanie wykonany wyrok wydany w jej wyniku, będą pozwalały na wydanie nowej decyzji w krótkim terminie, w zgodzie z oceną zawartą w wyroku stwierdzającym nieważność, tak aby zachowujący się z wystarczającą starannością obywatel państwa trzeciego mógł korzystać z pełnej skuteczności praw, które wywodzi on z dyrektywy 2016/801.

Podpisy